

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра терапевтичної стоматології

ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА З ТЕРАПЕВТИЧНОЇ
СТОМАТОЛОГІЇ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності 221 «Стоматологія»

факультет, курс: стоматологічний, IV

Львів – 2022

Укладачі:

Пасько О.О., доцент, канд.мед.наук

Ярко Н.Б., доцент, канд.мед.наук, зав. практикою медуніверситету

Фурдичко А.І., доцент, докт.мед.наук

Довганик В.В., доцент, канд.мед.наук

Бариляк А.Ю., доцент, канд.мед.наук

Бучковська А.Ю., доцент, канд.мед.наук

Хороз Л.М., доцент, канд. мед. наук

Пасічник М.А., асистент, канд. мед. наук

Федун І.Р., асистент, канд.мед.наук

Ільчишин М.П., асистент, канд.мед.наук

Горбань І.І., асистент

Яричківська Н.В., асистент

За редакцією завідувача кафедри терапевтичної стоматології професора
Зубачика В. М.

Рецензенти:

Іванчишин В. В. – доцент кафедри стоматології дитячого віку ЛНМУ імені
Данила Галицького

Мокрик О. Я.. – доцент кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої
хірургії ЛНМУ імені Данила Галицького

Методичні вказівки обговорені та затверджені на методичному засіданні
кафедри терапевтичної стоматології (Протокол № 8 від 30 березня 2022 р.) та на
засіданні методичної комісії зі стоматологічних дисциплін (Протокол №_ 2 від
31 березня 2022р.).

Предметом проходження виробничої лікарської практики є виконання стоматологічних маніпуляцій помічника лікаря терапевта-стоматолога, які базуються на питаннях етіології, патогенезу, клінічних проявах захворювання зубів і тканин пародонта та методів їх лікування, а також загальнодержавних та індивідуальних профілактичних заходах щодо запобігання найпоширенішим захворюванням.

Міждисциплінарні зв'язки: проходження виробничої лікарської практики для студентів 4 курсу стоматологічного факультету передбачено в тому випадку, коли студентом набуті знання з анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, патологічної анатомії, біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, патоморфології, патофізіології, фармакології, внутрішньої медицини, соціології, а також з основних клінічних дисциплін (пропедевтики терапевтичної стоматології, терапевтичної стоматології, пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології, профілактики стоматологічних захворювань, ортопедичної стоматології, хірургічної стоматології та ортодонтії), з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу, практика формує засади подальшого вивчення студентом дисциплін професійної підготовки – терапевтичної стоматології, що передбачає інтеграцію "по вертикалі" та формування умінь застосовувати знання та практичні навички в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета виробничої практики

Метою проходження виробничої лікарської практика є закріплення знань і практичних навичок лікаря терапевта-стоматолога, отриманих студентами відповідно до проекту Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 221«Стоматологія».

Основними завданнями проходження виробничої практики є:

- Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення (амбулаторну карту стоматологічного пацієнта, щоденник обліку виконаної роботи).
- Ознайомитися із веденням обліково-звітної документації лікаря стоматолога-терапевта, виписувати рецепти і знати вимоги до умов зберігання медикаментозних препаратів, пояснювати механізм впливу під час їх застосування.
- Визначати зміст організації роботи терапевтичного стоматологічного відділення поліклініки, дотримуватися лікувально-охоронного та санітарно-гігієнічного режиму.
- Проводити обстеження стоматологічного хворого, застосовувати на практиці провідні синдроми і симптоми у терапевтичній стоматології, обґрунтувати і формулювати попередній діагноз; вміти аналізувати результати обстеження та проводити диференціальну діагностику, формулювати остаточний діагноз основних захворювань, визначати характер та принципи лікування пацієнтів в клініці терапевтичної стоматології, скласти план лікування хворого на карієс, його ускладнення, некаріозні ураження та захворювання пародонту в залежності від форми, перебігу захворювання, віку та загального стану пацієнта, виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених стоматологічних захворювань, проводити їх первинну та вторинну профілактику.
- Спроможність ведення нормативної медичної документації.
- Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
- Оволодіти методами знеболення при лікуванні патології пародонту та одонтопатології.
- Оволодіти технікою медикаментозної обробки уражених ділянок тканин пародонта (зрошення, аплікації, інстиляції).
- Вміти проводити приготування та накладання пародонтальних пов'язок.
- Знати особливості етапів лікування захворювань пародонту.
- Знати особливості етапів хірургічного лікування захворювань пародонту.
- Володіти технікою вибіркового пришліфовування та вирівнювання оклюзійних поверхонь зубів.
- Володіти технікою інтра- та екстрадентального шинування рухомих зубів.
- Оволодіти методикою ремінералізуючої терапії оголених коренів зубів.
- Вміти призначати фізіотерапевтичне лікування захворювань пародонта.
- Оволодіти методами діагностики та надання невідкладної допомоги на стоматологічному прийомі у лікаря стоматолога-терапевта.
- Проводити оцінку стану гігієни порожнини рота за гігієнічними індексами та ефективності проведення її. Надавати рекомендації по гігієні порожнини рота з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта з одонтопатологією.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

1. *Інтегральна:* Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2. *Загальні:*

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5. Здатність спілкуватися англійською мовою.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації..
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
10. Здатність бути критичним і самокритичним.
11. Здатність працювати в команді.
12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

1. *Фахові компетентності спеціальності (ФК):*

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепнолицевої області.
5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.

8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
 9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
 10. Спроможність до організації та проведення лікувальноевакуаційних заходів.
 11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
 12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
 13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
 14. заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.
 15. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.
-
16. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Матриця компетентностей освітньої компоненти «Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології»

Програмні компетентності	«Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології»
<i>Загальні компетентності</i>	
ЗК 13 датність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	+
ЗК 23 знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	+
ЗК 33 датність застосовувати знання у практичній діяльності.	+
ЗК 43 датність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	+
ЗК 53 датність спілкуватися англійською мовою.	+
ЗК 63 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	+
ЗК 73 датність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	+
ЗК 83 датність до адаптації та дії в новій ситуації.	+
ЗК 93 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	+
ЗК 103 датність бути критичним і самокритичним.	+
ЗК 113 датність працювати в команді.	+
ЗК 123 Прагнення до збереження навколишнього середовища.	+
ЗК 133 датність діяти соціально відповідально та свідомо.	+
ЗК 143 датність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	+
ЗК 153 датність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	+
<i>Фахові компетентності</i>	
ФК 13 Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	+
ФК 23 Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.	+
ФК 33 Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.	+
ФК 43 Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+

ФК 5 Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+
ФК 6 Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+
ФК 7 Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки з супутніми соматичними захворюваннями.	+
ФК 8 Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.	+
ФК 9 Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+
ФК 10 Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.	+
ФК 11 Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.	+
ФК 12 Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.	+
ФК 13 Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).	+
ФК 14 Спроможність ведення нормативної медичної документації.	+
ФК 15 Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.	+
ФК 16 Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛД.	+
ФК 17 Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.	+
ФК 18 Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.	+

Результати навчання

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна: проходження «Виробничої лікарської практики» закладає фундамент для формування у подальшому практичної частини програмних результатів навчання згідно з Стандартом вищої освіти України додипломної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня спеціальності 221 «Стоматологія»:

1. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.
2. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання.
3. Призначати та аналізувати лабораторне, функціональне та/або інструментальне обстеження пацієнтів із стоматологічним захворювання для проведення диференційної діагностики захворювань.
4. Визначати остаточний клінічний діагноз, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
5. Встановлювати діагноз невідкладних станів у лікувальній установі.
6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.
7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.
8. Визначати характер лікування стоматологічного захворювання шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
9. Визначати характер, принципи режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань на підставі попереднього

або остаточного клінічного діагнозу.

- 10.Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
- 11.Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.
- 12.Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.
- 13.Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
- 14.Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу.

Результати навчання для «Виробничої лікарської практики з терапевтичної стоматології».

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна: проходження «Виробничої лікарської практики» закладає фундамент для формування у подальшому практичної частини програмних результатів навчання згідно з Стандартом вищої освіти України додипломної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня спеціальності 221 «Стоматологія»:

1. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.

2. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання.
3. Призначати та аналізувати лабораторне, функціональне та/або інструментальне обстеження пацієнтів із стоматологічним захворювання для проведення диференційної діагностики захворювань.
4. Визначати остаточний клінічний діагноз, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
5. Встановлювати діагноз невідкладних станів у лікувальній установі.
6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.
7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.
8. Визначати характер лікування стоматологічного захворювання шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
9. Визначати характер, принципи режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу.
10. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
11. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з

використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

12. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

13. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

14. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу.

Результати навчання для «Виробничої лікарської практики з терапевтичної стоматології».

Знати:

- Принципи та норми лікарської етики і медичної деонтології.
- Структуру стоматологічної поліклініки та організацію роботи відділення терапевтичної стоматології лікувального закладу.
- Вимоги до ведення обліково-звітної документації стоматологічного прийому.
- Правила дезінфекції і стерилізації стоматологічного обладнання, інструментарію.
- Правила техніки безпеки роботи зі стоматологічним обладнанням під час роботи в стоматологічному кабінеті.
- Основні та додаткові методи обстеження стоматологічного хворого на терапевтичному прийомі при діагностиці захворювань пародонту.
- Індексну оцінку: гігієнічного стану, рівня ураження твердих тканин зубів та пародонту.
- Етіологію, патогенез, клініку, діагностику та диференційну діагностику захворювань пародонту.
- Принципи, методи, показання до застосування знеболення в клініці

терапевтичної стоматології.

- Особливості надання невідкладної допомоги пацієнту при термінальних станах.
- Особливості лікування захворювань пародонту.
- Методи та засоби індивідуальної та професійної гігієни порожнини рота, методики профілактики патології пародонту.
- Принципи, форми і методи первинної профілактики розвитку захворювань пародонту на державному, соціальному, медичному та індивідуальному рівнях застосування.

Вміти:

- Підготувати стоматологічну установку, стоматологічний інструментарій та матеріали, обладнання до роботи.
- Готувати до роботи робоче місце лікаря-стоматолога на терапевтичному прийомі.
- Провести клінічне обстеження стоматологічного хворого, використовуючи основні та додаткові методи обстеження.
- Заповнити амбулаторну картку стоматологічного хворого, записати зубну формулу, виписати скерування в фізіотерапевтичний кабінет, на рентген-обстеження.
- Скласти план лікування хворого на захворювання пародонту.
- Проводити знеболення при лікуванні пародонтологічного хворого.
- Виписувати рецепти призначених лікарських засобів.
- Проводити лікування патології пародонту.
- Проводити професійну гігієну порожнини рота.
- Визначати гігієнічні та пародонтальні індекси.
- Проаналізувати віддалені результати лікування захворювань пародонту.
- Проводити бесіди, лекції на санітарно-просвітницьку тему.

БАЗИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Практика студентів IV курсу проводиться на університетських клінічних базах та базах практики, які відповідають вимогам програм. На основі баз практики щорічно заповнюється паспорт закладу охорони здоров'я, який підписує його керівник.

З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) Університет завчасно укладає договори. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами та може визначатися на період конкретного виду практики або до п'яти років. При наявності у договорах (контрактах) на навчання студентів питання практики окремі договори не укладаються.

Перелік баз практики Університету, терміни її проведення, приблизна кількість студентів, прізвища керівників практики від бази щорічно затверджуються наказами ректора Університету та начальника Департаменту охорони здоров'я обласної (міської) державної адміністрації.

Студенти можуть самостійно обирати базу проходження практики і пропонувати його для використання. Відділ практики розглядає звернення керівників закладів охорони здоров'я у терміни не пізніше, ніж за 2 місяці до початку практики.

Для студентів-іноземців бази практики можуть бути розташовані як на території країн-замовників на фахівців, так і в межах України.

КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Керівництво практикою на базах здійснюють: керівник від навчального закладу, загальний керівник від бази, безпосередній керівник від бази практики (терапевтичного відділення стоматологічних поліклінік м. Львова).

Керівниками виробничої практики від навчальних закладів призначаються наказом ректора ЛНМУ ім. Данила Галицького – доценти, асистенти кафедр, які безпосередньо брали участь у навчальному процесі з

дисципліни «Терапевтична стоматологія», за якою проводиться виробнича практика.

Керівник практики від вищого навчального закладу перед початком практики контролює готовність баз практики до прибуття студентів-практикантів; забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед прибуттям студентів на практику: інструктаж про порядок проходження практики і техніки безпеки, надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення, програми, щоденник, методичні рекомендації чи інші документи, перелік яких встановлює навчальний заклад); повідомляє студентам про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі або предметною (цикловою) комісією, а саме: подання письмового звіту з виробничої практики; при співпраці з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно програми студентів-практикантів; проводить з ними обов'язковий інструктаж з охорони праці та техніки безпеки; контролює виконання студентами-практикантами правила внутрішнього трудового розпорядку; контролює відвідування студентами бази практики; у складі комісії приймає поточний і підсумковий контроль з практики; подає завідувачу кафедрою письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

Загальний керівник від бази призначається наказом головного лікаря стоматологічної поліклініки, яка є базою практики. Керівник від бази практики: підбирає досвідчених фахівців (стоматологи-терапевти 1-ї або вищої категорій), які безпосередньо керуватимуть практикою студентів; разом з керівником від навчального закладу доводить до відома студентів програму практики, організовує і контролює її відповідність програмі, затвердженим графіку проведення практики; проводить інструктаж студентів з охорони праці і техніки безпеки, контролює її дотримання; спільно з керівниками практики від вищого навчального закладу у відповідності з програмою практики організовує читання лекцій і доповідей студентам провідними спеціалістами стоматологічної

поліклініки, проведення семінарів і консультацій з найновіших досягнень медицини; спільно з керівником практики від навчального закладу організовує переміщення студентів на робочих місцях; звітує перед головним лікарем лікувального закладу про хід і підсумки проходження виробничої практики студентами.

Безпосередні керівники практикою призначаються наказом головного лікаря лікувального закладу, яка є базою практики. Безпосередні керівники; забезпечують безпосереднє керівництво практикою студентів на робочих місцях терапевтичного відділення стоматологічних поліклінік; забезпечують необхідні умови на кожному робочому місці для оволодіння студентами навичок, умінь, знань у відповідності до програми практики; організовують роботу студентів на робочих місцях; контролюють дотримання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, техніки безпеки, виконання програми практики; негайно доповідають загальному керівнику практики від бази і керівнику від навчального закладу про всі порушення студентами правил внутрішнього трудового розпорядку, техніки безпеки, невиконання програми; ведуть облік присутності студентів на робочих місцях під час практики; подають письмові об'єктивні характеристики виробничої діяльності кожного студента-практиканта.

Студенти при проходженні практики зобов'язані: повністю виконувати завдання, передбачені програмою практики; виконувати діючі в лікувальному закладі правила внутрішнього розпорядку; ознайомитися і суворо дотримуватися правил охорони праці та техніки безпеки і виробничої санітарії; нести відповідальність за доручену роботу; вести щоденник виробничої практики та іншу звітну документацію, передбачену навчальною програмою; подати керівнику практики письмовий звіт про виконання всіх завдань, передбачених програмою практики; своєчасно скласти звіт з практики і з'явитись на поточний

і підсумковий контроль згідно графіку на кафедрі терапевтичної стоматології ЛНМУ імені Данила Галицького.

**Схема звіту викладача-керівника
виробничою практикою студентів**

1. Назва стоматологічної поліклініки або кабінету, її адреса.
2. П.І.П. головного лікаря та зав. терапевтичного відділення (баз практики).
3. Кількість студентів, що працювали (прізвище, група). Терміни початку та закінчення виробничої практики.
4. Санітарно-просвітницька робота студентів.
5. Виконання студентами програми виробничої практики (якість ведення щоденника, написання підсумкового звіту).
6. Науково-консультативна допомога викладача ЛНМУ ім. Данила Галицького.
7. Відношення до практики студентів і співробітників базових стоматологічних поліклінік (задовільне або незадовільне).
8. Недоліки, відмічені під час проведення виробничої практики та шляхи їх подолання.
9. Загальні зауваження та побажання щодо проведення виробничої практики.
10. До звіту додати списки студентів із зазначенням номерів груп, балами за освоєння практичних навичок, результати підсумкового контролю з виробничої практики.

Структурований план проходження виробничої практики

«Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології»

Назва практики	Кількість тижнів	Кількість кредитів	Рік навчання/ семестр	Вид контролю
Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології		2 кредити	IV курс/ VIII семестр	Диференційований залік

**ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ «ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА
З ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ»**

**Тематичний план виробничої практики «Лікарська практика з
терапевтичної стоматології» для студентів IV курсу**

№	Тема	К-сть днів
1	Анатомія, гістологія, фізіологія тканин пародонту (ясна, альвеолярний відросток, періодонт, цемент кореня зуба). Захисні механізми. Техніка безпеки під час роботи у відділенні терапевтичної стоматології.	1
2	Особливості клінічного обстеження хворих із патологією пародонту. Основні клінічні, лабораторні та функціональні методи дослідження. Індексна оцінка. Механізм виникнення над-і під'ясенних зубних відкладень, їх вплив на стантканин пародонту та методи їх усунення.	1
3	Запальні захворювання пародонту. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування	1
4	Етіологія, патогенез дистрофічно-запальних захворювань тканин пародонту. Роль місцевих та загальних факторів. Генералізований пародонтит. Класифікація. Основні синдроми пародонтиту. Клініко-морфологічна характеристика окремих ступенів важкості генералізованого пародонтиту	1
5	Загальні принципи і план лікування хворих на генералізований пародонтит. Складання плану лікування. Усунення місцевих екзогенних чинників пошкодження тканин пародонту. Вибіркове пришліфування зубів. Лікування симптоматичного гінгівіту. Пародонтальні пов'язки. Види. Ортопедичні заходи в комплексному лікуванні генералізованого пародонтиту. Загальна фармакотерапія генералізованого пародонтиту.	1
6	Пародонтоз. Етіологія, патогенез. Клініка, діагностика, лікування. Методи усунення гіперестезії.	1
7	Ідіопатичні хвороби пародонту.	1
8	Продуктивні процеси тканин пародонту (пародонтоми).	1
9	Особливості лікування пацієнтів із захворюваннями тканин пародонту на тлі патології внутрішніх органів і систем.	1
10	Методи фізіотерапевтичного лікування. Диспансеризація хворих. Диференційований залік	1

Перелік вмінь та практичних навичок, які повинен виконати студент під час практики

№ п/п	Назва уміння, практичні навички	Оцінка в балах
1.	Вміти проводити активний цілеспрямований збір анамнезу у пацієнтів із захворюваннями пародонту.	3-5
2.	Вміти провести клінічне обстеження хворого із патологією пародонту, вміти правильно оформити історію хвороби, скласти план обстеження та лікування хворого.	3-5
3.	Визначити гігієнічні індекси (за Федоровим-Володкіною, Грін-Вермільйоном) і оцінити їх.	3-5
4.	Визначити індекси за Silness-Loe; РМА; ПІ; СРІТN; індекс кровоточивості; пробу Писарева-Шиллера та вміти їх аналізувати.	3-5
5.	Провести такі додаткові методи обстеження пацієнта та вміти їх оцінити: 1. ЕОД; 2. алергічні проби; 3. термоелектротермію.	3-5
6.	Вміти аналізувати та оцінювати стан кістки альвеолярного відростка за даними ортопантомограм, панорамних рентгенограм, ехоостеометрії.	3-5
7.	Вміти визначати глибину пародонтальних кишень та їх вміст. Вміти визначати ступінь рухомості зубів.	3-5
8.	Вміти аналізувати та оцінювати результати бактеріологічного та цитологічного вмісту клінічних кишень, імунологічних досліджень, клінічного аналізу крові, сечі, крові на вміст глюкози.	3-5
9.	Скласти пародонтограму хворого на пародонтит (за визначенням глибини пародонтальних кишень).	3-5
10.	Володіти технікою видалення зубних відкладень за допомогою ручних інструментів.	3-5
11.	Володіти технікою видалення зубних відкладень електромеханічними інструментами (звуковими та ультразвуковими).	3-5
12.	Володіти технікою медикаментозної обробки уражених ділянок тканин пародонта (зрошення, аплікації, інстиляції).	3-5
13.	Вміти проводити приготування та накладання пов'язок, що не тверднуть.	3-5
14.	Вміти приготувати і нанести твердіючу пародонтальну пов'язку.	3-5

15.	Знати особливості етапів лікування виразкового гінгівіту.	3-5
16.	Знати особливості етапів лікування гіпертрофічного гінгівіту.	3-5
17.	Знати особливості етапів хірургічного лікування захворювань пародонту.	3-5
18.	Володіти технікою вибіркового пришліфовування та вирівнювання оклюзійних поверхонь зубів.	3-5
19.	Вміти проводити закритий кюретаж пародонтальних кишень.	3-5
20.	Володіти технікою екстрадентального шинування рухомих зубів.	3-5
21.	Володіти технікою інтрадентального шинування рухомих зубів.	3-5
22.	Провести сеанс ремінералізуючої терапії оголених коренів зубів.	3-5
23.	Вміти призначати фізіотерапевтичне лікування захворювань пародонта.	3-5
24.	Володіти формами та методами санітарно-просвітницької роботи	3-5

Методи контролю

Методи контролю повинні відображати систему оцінювання практики за традиційною (чотирибальною) та 200-бальною шкалою. Оцінка за практику складається з суми балів за виконання студентом практичних навичок, які перевіряються безпосереднім керівником від бази практики (мінімум 72 бали – максимум 120 балів), та балів за підсумковий контроль, що виставляються при проведенні диференційованого заліку (мінімум 50 –балів максимум 80 балів). Загальна кількість: 122 – 200 балів.

Критерії оцінки в балах за виконання практичних навичок:

“5” – отримує студент, який провів запропоновану маніпуляцію та ґрунтовно описав її на достатньо високому теоретичному рівні;

“4” – отримує студент, який провів запропоновану маніпуляцію та надав їй теоретичний опис, але допустив несуттєві помилки;

“3” – отримує студент, який провів запропоновану маніпуляцію та надав їй теоретичний опис, але допустив при цьому суттєві помилки

“0” – отримує студент, який який провів запропоновану маніпуляцію та надав їй теоретичний опис, але допустив при цьому грубі суттєві помилки.

Підсумковий контроль студенти 4 курсу стоматологічного факультету складають в останній день практики комісії, до складу якої входять керівники практики від медуніверситету і від виробничих баз практики (за можливістю). До захисту практики на підсумковому занятті допускається студент, який на 100% виконав програму виробничої практики, надав обґрунтовані відповіді на запитання щодо змісту щоденника, та набрав мінімальну кількість балів за поточне проходження практики (72 бали), представив звіт за практику та позитивну характеристику загального керівника від бази практики. Після цього студенти отримують буклети з тестовими завданнями для написання диференційованого заліку.

База тестових завдань складена на основі банку тестових даних «Крок-2» «Стоматологія», які допущені МОЗ України 2010-2015 р.р. (знаходяться в інтернеті на сайті кафедри терапевтичної стоматології).

Тестові завдання в кількості 80 шт. складені у буклети. Крім того, додаються бланки для відповідей студентів. Тестові завдання повністю охоплюють матеріал з розділу терапевтичної стоматології «Пародонтологія».

Критерії оцінки знань студентів при розв'язанні тестових завдань:

«відмінно» – від 70 до 80 правильних відповідей, тобто від 87-100% тестових завдань;

«добре» – від 60 до 69 правильних відповідей, тобто від 75-86% тестових завдань;

«задовільно» – від 50 до 59 правильних відповідей, тобто від 63-74% тестових завдань;

«незадовільно» – менше 50 правильних відповідей, тобто менше 62% тестових завдань.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Бали з практики незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали з практики для студентів, які успішно виконали програму конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

**Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль
(диференційований залік)**

1. Анатомія, гістологія, фізіологія тканин пародонту (ясна, альвеолярний відросток, періодонт, цемент кореня зуба). Захисні механізми. Техніка безпеки під час роботи у відділенні терапевтичної стоматології.
2. Пародонт. Визначення поняття. Клінічні морфо-функціональні особливості

пародонту.

3. Зубоясенне з'єднання. Вікові зміни тканин пародонту.

4. Сучасні погляди на питання систематизації захворювань пародонту. Термінологія, класифікація.

5. Особливості клінічного обстеження хворих із патологією пародонту. Основні клінічні методи.

6. Індексна оцінка стану тканин пародонту.

7. Методи дослідження кісткової тканини альвеолярного відростку.

8. Лабораторні методи дослідження, які застосовують у пацієнтів з патологією тканин пародонту.

9. Функціональні методи дослідження, які застосовують у пацієнтів з патологією тканин пародонту.

10. Механізм виникнення над- і під'ясенних зубних відкладень, їх вплив на стан тканин пародонту та методи їх усунення.

11. Папіліт. Катаральний гінгівіт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика.

12. Лікування катарального гінгівіту.

13. Гіпертрофічний гінгівіт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика.

14. Лікування гіпертрофічного гінгівіту.

15. Виразковий гінгівіт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика.

16. Лікування виразкового гінгівіту.

17. Атрофічний та десквamatивний гінгівіт.

18. Значення самостійних гінгівітів у виникненні пародонтиту. Профілактика гінгівіту.

19. Локалізований пародонтит. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика. Лікування та профілактика локалізованого пародонтиту.

20. Етіологія, патогенез дистрофічно-запальних захворювань тканин пародонту. Роль місцевих та загальних факторів.

21. Генералізований пародонтит. Класифікація. Основні синдроми пародонтиту.

22. Клініко-морфологічна характеристика окремих ступеней тяжкості генералізованого пародонтиту.

23. Аналіз даних додаткових методів дослідження хворих на генералізований пародонтит.

24. Диференційна діагностика генералізованого пародонтиту.

25. Загальні принципи і план лікування хворих на генералізований пародонтит. Складання плану лікування.

26. Усунення місцевих екзогенних чинників пошкодження тканин пародонту. Вибіркове при шліфування зубів. Показання. Методика проведення.

27. Лікування симптоматичного гінгівіту. Використання лікарських засобів для місцевої терапії: механізм дії, способи застосування залежно від форми і перебігу симптоматичного гінгівіту.
28. Пародонтальні пов'язки. Види. Показання до застосування.
29. Хірургічні методи лікування генералізованого пародонтиту (кюретаж, гінгівотомія, гінгівектомія). Показання, методика.
30. Диференційна діагностика захворювань пародонту.
31. Ортопедичні заходи в комплексному лікуванні генералізованого пародонтиту. Методи фіксації рухомих зубів. Тимчасове шинування. Показання. Методика проведення.
32. Загальна фармакотерапія генералізованого пародонтиту. Показання. Лікарські препарати.
33. Пародонтоз. Етіологія, патогенез. Клініка, діагностика, лікування.
34. Методи усунення гіперестезії. I
35. діопатичні хвороби пародонту. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, принципи лікування.
36. Пухлини тканин пародонту. Етіологія, клініка, діагностика, принципи лікування.
37. Особливості лікування пацієнтів із захворюваннями тканин пародонту на тлі патології внутрішніх органів і систем.
38. Помилки та ускладнення під час діагностики та лікування хвороб пародонту.
39. Організація фізіотерапевтичного кабінету. Покази, протипокази до використання, методи лікування. Методи фізіотерапевтичного лікування.
40. Лазер-терапія при хворобах пародонту.
41. Профілактика захворювань тканин пародонту. Етіологічні та патогенетичні заходи профілактики. Диспансеризація хворих.
42. Етапи та критерії диспансеризації при хворобах пародонту.

Зразок щоденника практики

№ п/п	Дата	Прізвище, ініціали, рік народження	№ відвідування	Скарги	Об'єктивне дослідження	Діагноз	Лікування
		Коваль П., 1995р.н.		Скарги на неприємні відчуття в ділянці ясен верхньої та нижньої щелеп, почервоніння та набряк ясен, кровоточивість під час чищення зубів та вживання твердої їжі. Неприємний запах з рота.	Ясна верхньої та нижньої щелеп гіперемійовані з ціанотичним відтінком, набряклі. Кровоточать при зондуванні. Зуби стійкі, зубо-ясенне з'єднання не порушене. Патологічних змін у кістковій тканині пародонту на рентгенограмі не виявлено. ПМА-45%; ГІ — 1,1;	Хронічний генералізований катаральний гінгівіт	Професійна гігієна порожнини рота (...), санація порожнини рота (...), місцева медикаментозна терапія (...). Дано рекомендації відносно догляду за ротовою порожниною і вибору засобів гігієни (...). Загальна терапія: раціональна дієта, вітамінотерапія, десенсибілізуючі засоби. засоби.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Данилевський Н.Ф. Пропедевтика терапевтичної стоматології / Н.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, Л.Ф. Сидельникова, А.Ф. Несин, И.Г. Дикова // М: 2017. - 400с.
2. Терапевтична стоматологія: у 4 томах. Том 1. Пропедевтика терапевтичної стоматології (підручник) — А.В. Борисенко, М.Ф. Данилевський, Л.Ф. Сидельникова та ін., 2020. – 456 с.
3. Пропедевтика терапевтичної стоматології: фантомний курс, лекційний матеріал / Л.О. Цвих, О.А. Петришин, В.В. Кононенко, М.В. Гисик.- Львів, 2002,- 159 с.
4. Терапевтична стоматологія / За ред. проф. А.К. Ніколішина.- Вінниця: Нова Книга, 2012 - С. 379-427.
5. Стоматологічні захворювання: терапевтична стоматологія / За ред. Проф. А.В. Борисенка. – Київ: Медицина, 2017. – 664 с.
6. Т. Петрушанко, А. Ніколішин, Н. Іленко, Е. Ніколішина, І. Іваницький. Виробнича практика з терапевтичної стоматології для студентів. – Київ: Центр навч. Літератури, 2018. – 288 с.

Додаткова:

1. Тимофеев О. Челюстно-лицевая хирургия и хирургическая стоматология. В 2-х книгах. Книга 1. Київ: Медицина, 2020 - 992 с.
- Р. Самусев, С. Дмитрієнко Основи клінічної морфології зубів 2018 Навчальна книга – Богдан 352 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Офіційний сайт Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького: <http://www.meduniv.lviv.ua/>

Електронні інформаційні ресурси вузівської бібліотеки: Електронний каталог бібліотеки.

Інформаційно-довідникові джерела: енциклопедії, довідники, словники.

Навчальні електронні видання і ресурси: посібники, що містять систематизований матеріал в рамках програми навчальної дисципліни.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. <http://bookmed.by/stomatologiya/propedevtika-stomatologicheskikh-zabolevanij-skorikova-l-a.html>
2. http://dentalss.org.ua/load/kniga_stomatologia/obshhaja_stomatologija/propedevtika_stomatologicheskikh_zabolevanij/6-1-0-422
3. <http://www.library.gov.ua/novi-nadkhodzhennia/stomatolohiia-eds-m-m->

- [rozhok-liber-2/802-stomatolohiia-eds-m-m-rozhok-liber-2](#)
4. <http://www.booksmed.com/stomatologiya/153-terapevticheskaya-stomatologiya-borovskij.html>
 5. http://stom.at.ua/load/ehlektronnye_knigi/terapevticheskaja_stomatologija/5
 6. <http://www.stomatkniga.ru/http://fb2.booksgid.com/medicina/76513-k-kapustin-stomatologiya.html>
 7. <http://www.mosdental.ru/Pages/Page28.1.html>
 8. <http://www.webmedinfo.ru/borovskij-e-v-terapevticheskaya-stomatologiya-uchebnik-dlya-studentov-medicinskix-vuzov.html>